

помилки; самостійно аналізувати і виправляти допущені помилки, коригувати свою діяльність завдяки наявності зворотного зв'язку, в результаті чого удосконалюються навички самоконтролю;

- здійснювати самостійну навчально-дослідну діяльність (моделювання, метод проектів, розробка презентацій, публікацій тощо), розвиваючи тим самим у школярів творчу активність.

Комп'ютер може використовуватися на всіх етапах процесу навчання: при поясненні нового матеріалу, закріплення, повторення, контролі, при цьому для учня він виконує різні функції: учителя, робочого інструменту, об'єкта навчання, що співпрацює колективу. Комп'ютер дозволяє посилити мотивацію навчання шляхом активного діалогу учня з комп'ютером, різноманітністю і барвистістю інформації (текст + звук + відео + колір), шляхом орієнтації навчання на успіх (дозволяє довести рішення будь-якої задачі, спираючись на необхідну допомогу), використовуючи ігровий фон спілкування людини з машиною і, що важливо, витримкою, спокоєм і «дружністю» машини по відношенню до учня.

Крім перерахованого, має велике значення той факт, що в процесі роботи учня і вчителя з використанням комп'ютерних технологій, учень, по-перше, поступово входить в реальний світ дорослих, виробничу діяльність сучасної людини. По-друге, повсюдне впровадження в життя сучасної людини ІКТ ставить вчителя перед дилемою: або ти йдеш в ногу з часом, вчиш дітей по-сучасному, з використанням сучасних навчальних технологій, або відстаєш і йдеш із професії.

Список використаних джерел:

1. Селевко Г. К. Сучасні педагогічні технології: Навчальний посібник. – М.: Народна освіта // 1998. – 256 с.
2. Освіта UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua>

Снігур О.М.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

КЛАСИФІКАЦІЯ, СТРУКТУРА ТА ФУНКЦІЇ ЕЛЕКТРОННИХ ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Електронні засоби навчального призначення мають багат шаровий характер. З одного боку, за функціями, що вони виконують, їх можна віднести до навчальних видань, відповідно використовувати принципи класифікації як до навчальної книги [1]. З іншого боку, вони належать до категорії електронних видань, і до них можуть застосовуватись принципи класифікації електронних видань. А за технологією створення вони є програмним продуктом, тому в основу класифікації електронних засобів навчального призначення необхідно закладати загальноприйняті способи класифікації як навчальних та електронних видань, так і програмних засобів [2].

Виходячи з описаних у сучасній літературі критеріїв, електронні засоби навчального призначення слід розрізняти: за *функціональними ознаками*, які визначають значення і місце навчального електронного видання в учбовому процесі; за *структурою*; за *організацією тексту*; за *характером інформації*; за *формою подачі*; за *цільовим призначенням*; за *наявністю друкованого еквівалента*; за *сутністю основної інформації*; за *технологією розповсюдження*; за *характером взаємодії користувача та електронного видання*.

За функціональними ознаками, які визначають значення і місце навчального електронного видання в учбовому процесі, диференціюють чотири групи видань [4]: програмно-методичні (навчальні плани та навчальні програми; навчально-методичні (навчальні та методичні посібники, нормативно-технічна документація, організаційно-інструктивні матеріали); навчальні (підручники, тексти лекцій, конспекти лекцій); допоміжні (практикуми, збірники задач та вправ, хрестоматії, книги для читання тощо).

Інформаційно-комунікаційні технології дозволяють виділити за цим критерієм п'яту групу: навчальні, контролюючі, імітаційно-моделювальні, інструментальні, службові програми, комп'ютерні курси, програмно-методичні комплекси [3].

Електронні видання за структурою поділяються на: одностомне електронне видання (електронне видання на одному носії); багатостомне електронне видання (електронне видання, що складається з двох, або більше пронумерованих частин, кожна з яких представлена на самостійному носії, які є одним цілим за змістом та оформленням); електронна серія (серійне електронне видання, що включає сукупність томів, об'єднаних за тематикою, за цільовим призначенням, за однотипністю оформлення).

Навчальні електронні видання за організацією тексту поділяються на моновидання та збірники. Моновидання включає один твір, а збірник – кілька творів навчальної літератури. Підручник, навчальний посібник, курс чи конспект лекцій можуть видаватись лише у вигляді моновидань, а практикум, хрестоматія, книжка для читання – у вигляді збірників. Стосовно навчальних планів, навчальних програм, методичних вказівок, завдань для практичних занять, то їх випускають переважно у вигляді моновидань. Подібні видання посилюють активність студента, забезпечують комплексність процесу оволодіння інформацією.

За характером інформації можна виділити наступні усталені види навчальних видань: навчальний план, навчальна програма, методичні вказівки, програми практик, завдання для практичних занять, підручник, навчальний посібник, конспект лекцій, курс лекцій, практикум, хрестоматія, книга для читання тощо.

За формою подачі матеріалу навчальні видання можуть бути поділені на такі групи: конвекційні навчальні видання, які реалізують інформаційну функцію навчання; програмовані навчальні видання, які, по суті і є у цій класифікації електронними виданнями; проблемні навчальні видання, які базуються на теорії проблемного навчання та направлені на розвиток логічного мислення; комбіновані, або універсальні навчальні видання, які містять окремі елементи перерахованих моделей.

За цільовим призначенням електронні засоби навчального призначення можуть бути розділені на наступні групи: для школярів; для бакалаврів; для дипломованих спеціалістів; для магістрів; для дорослих. Відмінності за цільовим призначенням викликані різноманітними дидактичними задачами, які вирішуються під час підготовки спеціалістів різного рівня.

За наявності друкованого еквівалента виділяють дві групи електронних засобів навчального призначення: електронний аналог друкованого навчального видання – електронний засіб навчального призначення, який відтворює відповідне друковане видання (розміщення тексту на сторінках, ілюстрації, посилання, примітки тощо); самостійний електронний засіб навчального призначення – електронне видання, що не має друкованих аналогів.

За сутністю основної інформації виділяють [4]: текстове (символьне) електронне видання – електронне видання, що містить переважно текстову інформацію, представлену у формі, що допускає посимвольну обробку; образотворче електронне видання – електронне видання, що містить переважно електронні зразки об'єктів, як цілісні графічні сутності, представлені у формі, яка дозволяє перегляд та друк, але не допускає посимвольної обробки; звукове електронне видання – електронне видання, що містить цифрове представлення звукової інформації у формі, яка дозволяє її прослуховування, але не дозволяє друкованого відтворення; програмний продукт – самостійний твір, що є публікацією тексту програми чи програм на мові програмування чи у вигляді виконуваного коду; мультимедійне електронне видання – електронне видання, в якому різноманітна інформація присутня рівноправно та взаємопов'язано для вирішення визначених розробником задач, при чому цей взаємозв'язок забезпечений відповідними програмними засобами.

За технологією розповсюдження можна виділити: локальний електронний засіб навчального призначення – електронне видання для локального використання, що випускається у вигляді певної кількості ідентичних екземплярів (тираж) на електронних носіях; мережеве електронне видання – електронне видання потенційно доступне необмеженій кількості користувачів через телекомунікаційні мережі; електронне видання комбінованого розповсюдження – електронне видання, яке може використовуватись як у якості локального, так і в якості мережевого.

За характером взаємодії користувача та електронного видання можна виділити дві групи: детерміноване електронне видання – електронне видання, параметри, зміст і спосіб взаємодії з яким визначені видавцем і не можуть бути змінені користувачем; недетерміноване електронне видання – електронне видання, параметри, зміст і спосіб взаємодії з яким напряму чи безпосередньо встановлюються користувачем у відповідності до його інтересів, мети, рівня підготовки на основі інформації і з допомогою алгоритмів, визначених видавцем.

Усі представлені принципи класифікації дозволяють врахувати окремі характеристики електронних засобів навчального призначення. Можна використовувати і інші критерії класифікації, однак, незалежно від призначення, методики використання чи технології реалізації, основою будь якого дидактичного засобу є навчальний матеріал з предметної області. Відбір цього матеріалу (який здійснюється виходячи із дидактичних задач і методичних принципів) ніхто, окрім викладача, провести не може. По цій же

причині комп'ютерний курс має бути не конгломератом різноманітних модулів, а цільною багатокомпонентною системою, яка віддзеркалює наукові та методичні погляди автора.

Список використаних джерел:

1. Антонова С. Г., Тюрина Л. Г. Современная учебная книга. – М., 2001.
2. Кикоть Е. И. ИКТ-компетентность учителя – одно из условий эффективности современного урока [Электронный ресурс] / Е. Кикоть. – Режим доступа: <http://ipk.khakasnet.ru/forum/index.php?showtopic=9260>
3. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За заг. ред. О. М. Пехоті. – К.: А.С. К., 2001. – 256 с. – Бібліогр. в кінці розд.
4. <https://ru.wikibooks.org/wiki/%B8?oldid=83312>

Тимошенко Н.І.

методист вищої категорії;

Дараган Т.П.

методист вищої категорії;

Власюк О.А.

*старший науковий співробітник,
Інститут модернізації змісту освіти*

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ОСВІТИ

Тенденції розвитку сучасного суспільства, його яскраво виражена інформатизація пояснюють необхідність усе більш широкого використання інформаційних технологій у сфері освіти. В даний час кожна людина незалежно від її професії та особливостей діяльності повинна володіти навичками роботи з електронними засобами обробки і передачі інформації.

Модернізація системи вищої освіти пов'язана з введенням в освіту інноваційних технологій, в основу яких покладено цілісні моделі освітнього процесу. Тому одним із завдань вищої освіти є підготовка фахівця, який вільно орієнтується у світовому інформаційному просторі, має знання та навички щодо пошуку, обробки та зберігання інформації, використовуючи сучасні комп'ютерні технології. Якісне функціонування освіти неможливе без використання сучасних телекомунікаційних і комп'ютерних засобів зберігання, опрацювання, передавання, подання інформації.

Інформатизація освіти – частина інформатизації суспільства, процесу, який прийняв характер інформаційного вибуху або революції з середини ХХ століття, що дає основу характеризувати сучасне суспільство як інформаційне. Це означає, що в усіх сферах людської діяльності зростає роль інформаційних процесів, підвищується потреба в інформації і в засобах для її виробництва, обробки, зберігання і використання.

На даний час інформатизація є найважливішим механізмом реформування освітньої системи, спрямованим на підвищення якості,